

Nationalmuseets etnografiske Samling 1949.

Året 1949 har været et år rigt på begivenheder for den Etnografiske Samling. Store nye samlinger er hjemkommet, og inden for museets stab er der sket væsentlige forandringer. Afdelingens sekretær, frk. Elisabeth Collin, tog i løbet af sommeren sin afsked efter mange års tjeneste. Allerede i 1916 blev frk. Collin knyttet til Nationalmuseets daværende 1. afdeling, hvortil dengang også den Etnografiske Samling hørte, og da denne ved omordningen af museets indre forhold 1921 fik en selvstændig stilling inden for Nationalmuseets rammer, forblev hun ved den etnografiske afdeling. Som ingen anden var hun inde i dens mangfoldige sager, og den er hende stor tak skyldig for det yderst fortjenstfulde arbejde, hun har udrettet i de forløbne år. Ved hendes afgang blev stud. mag. frk. Martha Boyer, der da allerede i flere år havde virket ved samlingen, udnævnt til museumsassistent, mens fru Kirsten Juncher overtog det egentlig kontormæssige arbejde.

Omtrent samtidigt med frk. Collins afgang blev museumsinspektør, dr. phil. C. G. Feilberg udnævnt til professor i kulturgeografi ved Københavns Universitet. Dr. Feilberg var blevet fast ansat ved museet i 1936 og virkede her navnlig ved samlingerne fra den nære Orient, til hvilken han ikke blot har et indgående litterært kendskab, men med hvilken han også er fortrolig fra sin forskningsrejse til Iran 1935. Det gode humør og aldrig svigtende kammeratskab, der kendetegnede hans virksomhed ved museet, bevirker, at han ofte vil savnes i medarbejdernes kreds. I hans sted er cand. theol. og mag. art. Halfdan Siiger udnævnt til museumsinspektør. Mag. Siiger befinder sig for tiden i Himalaya som medlem af den 3. danske centralasiatiske ekspedition, og indtil hans hjemkomst har stud. mag. frk. Inger Wulff vikarieret i hans sted. Under museumsinspektør Helge Larsens rejse i Alaska har desuden stud. mag. fru Henny Harald Hansen arbejdet ved afdelingen.

Tallet af besøgende opgives i år til 55.351, lidt mindre end rekord-

Fig. 1. Fra museets opvisning af islamiske dragter: berber, mandingo og tuareg. (Mogens Amsnæs fot.).

tallet ifjor. I virkeligheden har det dog været ikke så lidt større end således angivet, eftersom skolebesøg ikke er medregnet. Heldigvis er det nu almindeligt, at skolen udnytter de rige muligheder, som museet åbner for at illustrere og udvide undervisningen både i geografi og historie, hvilket må påskønnes så meget mere, som besøg i den Etnografiske Samling mærkeligt nok ikke er obligatoriske, således som de er det for de danske samlingers vedkommende. Forhåbentlig vil man i stigende grad tage museet i undervisningens tjeneste.

I øvrigt har bestræbelserne for at levendegøre dettes skatte som sædvanligt givet sig udslag både i regelmæssige omvisninger på søn- og helligdage og i afholdelse af populære foredrag. I løbet af efteråret talte hofjægermester, greve G. Ahlefeldt Bille om den danske, østafrikanske ekspedition af 1947, hvorfra der som nævnt i forrige årsberetning blev hjembragt et betydeligt etnografisk materiale, og ved senere lejlighed forevistes et udvalg af museets islamiske dragter på levende modeller med ledsagende forklaring af stud. mag. fru Henny Harald Hansen (fig. 1). I Unifos foredragsrækker har desuden samlingens leder og museumsinspektør Jens Yde talt henholdsvis om „De første mennesker“ og „I mayaernes land“. Foruden de små, skiftende udstillinger i forhallen er der tillige i tidsrummet 19. december til 1. januar afholdt en større udstilling af udvalgte dele af de rige, indiske samlinger hjembragte af hr. Werner Jacobsen. Skønt udstillingen på grund af julen faldt på et ret uheldigt tidspunkt, blev den dog besøgt af over 800 betalende gæster.

Bog- og billedsamlingen er vokset jævnt. Særligt må fremhæves, at hr. Werner Jacobsen rundhåndet har skænket en mængde bøger vedrørende Øst-Asien og Indien. Fotografier er modtaget som gave fra greve G. Ahlefeldt Bille, fru Raft Henriksen, Madagascar, dr. scient. Hans Schlesch og dr. Michail Abramić, Split.

Asien.

Når det ovenfor blev sagt, at året 1949 kendetegnes af store forøgelser, gælder dette ikke mindst Asien, og ganske særligt er det her Indien og tilgrænsende lande, som kommer i betragtning. Så snart det efter befrielsen kunde lade sig gøre, afrejste arkæologen og etnografen Werner Jacobsen til Indien, hvor han har opholdt sig, indtil han i efteråret 1949 vendte hjem efter at have gennemrejst landet på kryds og tværs. Det lykkedes ham efterhånden at tilvejebringe en overordentlig omfattende samling, som han nu har overladt museet. Til erhvervelsen er der stillet betydelige summer til rådighed både af Ny Carlsberg Fondet og af museets trofaste ven gennem mange år, konsul G. Jorck; men overdragelsen er trods dette sket på sådanne vilkår, at den delvis må betragtes som en gave fra Werner Jacobsens side.

Som det vil være kendt af alle, der har gæstet museet, ejede dette i forvejen en ikke ubetydelig samling fra Indien; men på den anden side er det indlysende, at fra et område af så vældigt omfang og med en så broget sammensat og uhyre befolkning med årtusindlang historie må der altid være gabende huller selv i det bedst forsynede

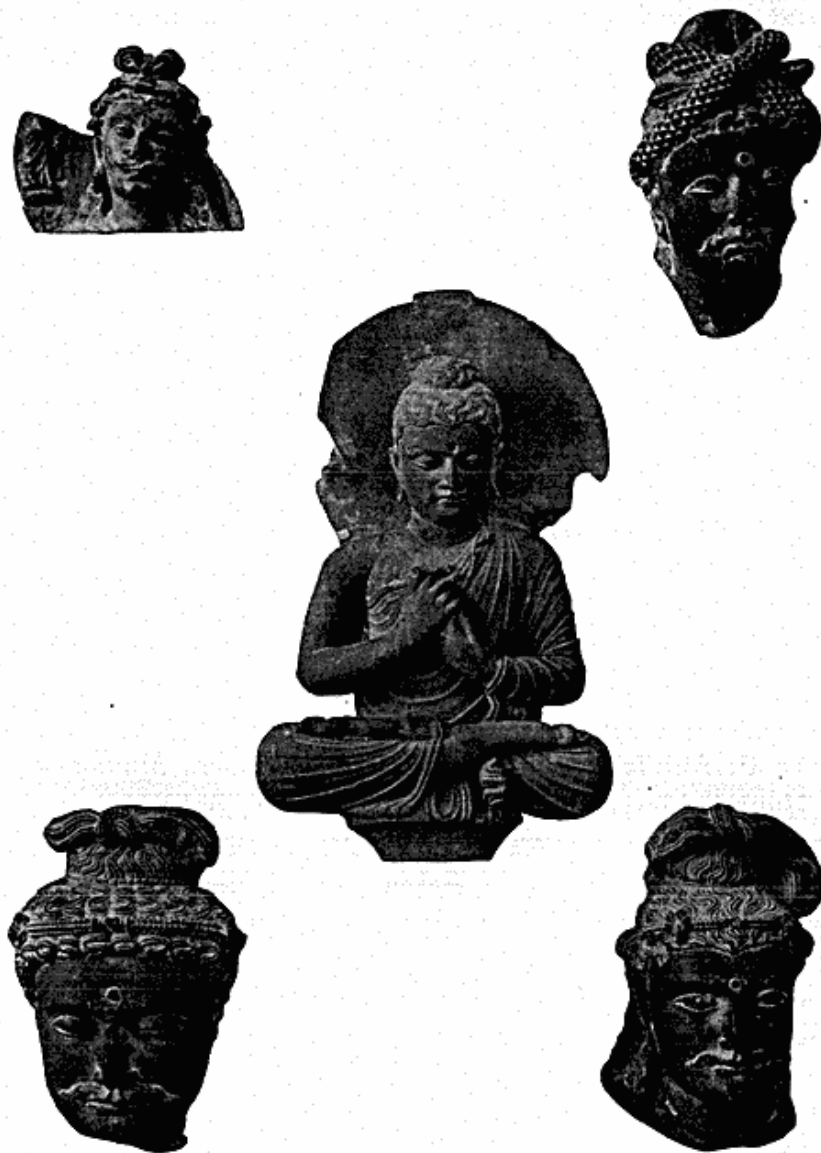

Fig. 2. Indisk stensulptur fra Gandhåra-perioden
(begyndelsen af 1. årtusind e. Chr.).

museums bestand. Werner Jacobsen, der i forvejen var nøje fortrolig med vor samling, har på den bedst tænkelige måde søgt at råde bod på manglerne, selv om naturligvis endnu overmåde meget står tilbage at udrette. Det vil være umuligt her på denne indskrænkede plads at gøre rede for hele den tilvækst, der skyldes hans initiativ. Kun nogle få hovedpunkter skal fremdrages. Af den gamle, græsk-buddhistiske Gandhåra-kunst, som herskede i de nordvestlige provinser i de første århundreder af vor tidsregning, er der hjemkommet ikke mindre end een større stenfigur, fire store stenhove-

der, flere mindre relieffer af sten og talrige små hoveder af stuk (fig. 2). Endnu ældre er en ret primitiv dyrefigur af ler, som menes at hidøre fra den såkaldte Indus-kultur i det 3. årtusinde f. Chr. — foreløbig det eneste stykke i samlingen fra denne mærkelige kultur, som i visse retninger peger mod den omtrent samtidige babylonske oldtidskultur.

Springer vi så langt ned i tiden, til middelalderen og de senere århundreder, finder vi herfra talrige små figurer o. l. af bronze. Det var særligt i Syd-Indien, at bronzekunsten blomstrede, og fra dette område er især det sydligste af Indiens gamle riger, Travancore, repræsenteret blandt nyere hversvelserne. En stor mængde fuldstændige dragter og enkelte dragtdele med dertil hørende smykker hidrører fra Indiens modsatte hjørne, Kashmir; mange af dem repræsenterer ældre typer, der nu helt eller delvis er gået af brug. Da museets ældre dragtbestand hovedsagelig stammer fra de sydlige egne, er denne forøgelse ikke den mindst velkomne. Mange andre genstande, f. eks. træudskæringer, sager vedrørende folketroen o. s. v. må desværre forbigås i tavshed. Derimod må det endnu nævnes, at samlingen også omfatter adskillige stykker fra den mærkelige hyrdestamme toda i Nilgiri Bjærgene. Man vil af denne kortfattede omtale få i det mindste et flygtigt indtryk af, hvor omfattende og alsidig den forøgelse er, der således skyldes Werner Jacobsen, og dertil kommer, at alle sager i enhver retning er ualmindelig vel oplyste. Det må derfor håbes, at han sættes i stand til at fortsætte sine planlagte undersøgelser over Indiens primitive stammer og derved også i fremtiden yde et bidrag til Nationalmuseets samlinger.

Når Werner Jacobsens indsats her er fremhævet, må det dog straks tilføjes, at der også fra anden side er sket en tilvækst for Indiens vedkommende. Før den anden verdenskrig foretog h. kgl. h. prins Peter af Grækenland og til Danmark etnografiske studier blandt de ovenfor nævnte todaer, og museets første sager fra dem skyldes prinsens velvilje. Efter et fornyet ophold iblandt dem har hans kgl. højhed yderligere suppleret sin samling. Todaernes religion samler sig helt og holdent om kvæget, og behandlingen af mælken er en hellig handling, som går for sig i særlige hytter. Det er lykkedes prinsen at tilvejebringe et fuldstændigt sæt af mælkekrukker, smørkærner o. s. v., som det anvendes ved disse ceremonier, således at denne vigtige side af todaernes liv nu kan anskueliggøres i museet.

Foruden at bidrage til anskaffelsen af den store samling af Gandhâra-skulptur, der ovenfor er omtalt, har Ny Carlsberg Fondet

yderligere skænket et mindre relief fra samme periode, forestillende en rytterscene. En særlig indsats skyldes provst A. Kristiansen, der i længere tid har virket som missionær blandt den primitive boro- eller kachari-stamme i det nordlige Assam. Med stor interesse påtog han sig at foretage indsamlinger hos denne befolkning, der tilhører den tibeto-burmanske sproggruppe, og hvis kultur overhovedet ikke var repræsenteret i museet tidligere. En del af disse sager er allerede hjemkommet. Imidlertid rejste mag. Siiger efter afsluttet arbejde i Sikkim videre til boroerne for at gøre studier og fortsætte indsamlingerne. Det vil derfor være rimeligt at vente med en omtale af sagerne fra dette interessante folk, til det hele antagelig i en nær fremtid er ankommet til Danmark.

I forrige årsberetning blev det nævnt, at forfatteren Hans Hartvig Seedorff-Pedersen havde skænket nogle genstande fra sin sidste rejse til Ceylon. På denne færd, der blev foretaget for Statsradiofonien, blev der optaget henved 60 indspilninger af singhalesisk musik, sang, tempelrecitationer m. m. foruden sange, besværgelser o. l. fra Ceylons urbefolkning, veddaerne. Originalpladerne er nu af hr. Seedorff-Pedersen ved stor imødekommenhed fra Statsradiofoniens side skænket til museet. Det drejer sig, ikke mindst hvad angår optagelserne fra den uddøende vedda-stamme, om et materiale af overmåde stor videnskabelig værdi, som der er al grund til også på dette sted at udtrykke sin taknemlighed over. Hr. Seedorff-Pedersen har imidlertid gjort endnu mere, idet han ikke blot selv har skænket et palmebladsmanuskript fra Ceylon, men desuden under sin rejse har sat museet i forbindelse med en derboende dansker, hr. L. Blichfeldt, som nu har foræret en række yderst velkomne sager fra den store tropeø, der har spillet så stor rolle i Danmarks gamle kolonihistorie. Iblandt disse er der f. eks. flere masker, både af den højt udviklede type, der bæres ved de såkaldte „djæveldanse“, og af mere primitiv karakter, forskellige brugsgenstande, mærkeligt formede jernblade anvendt som offergaver til junglens guddomme, en af de karakteristiske økser, der udgør veddaernes vigtigste redskab o. s. v. Af ny erhvervelser fra Ceylon kan endnu nævnes en vifte, skænket af fru skibsreder Martin Carl, og en model af en udliggerbåd, som skyldes varmemester Frans Holskov.

Nær op ad Indien har den 3. danske centralasiatiske ekspedition haft sin arbejdsmark, og de første sendinger derfra er nu kommet til landet, således at der her kan gives en foreløbig meddelelse om ekspeditionens virksomhed med hensyn til etnografiske indsamlinger. Som det kunde ventes, drejer det sig om et materiale, der både

i videnskabelig og museumsmæssig henseende i mange retninger er af eneståenede art.

En væsentlig del af samlingerne skyldes det arbejde, der er foretaget af de to ekspeditionsmedlemmer, etnografen og religionshistorikeren mag. art. Halfdan Siiger og botanikeren cand. mag. Lennart Edelberg, og stammer fra det lille bjærgfolk kafirerne i de mest

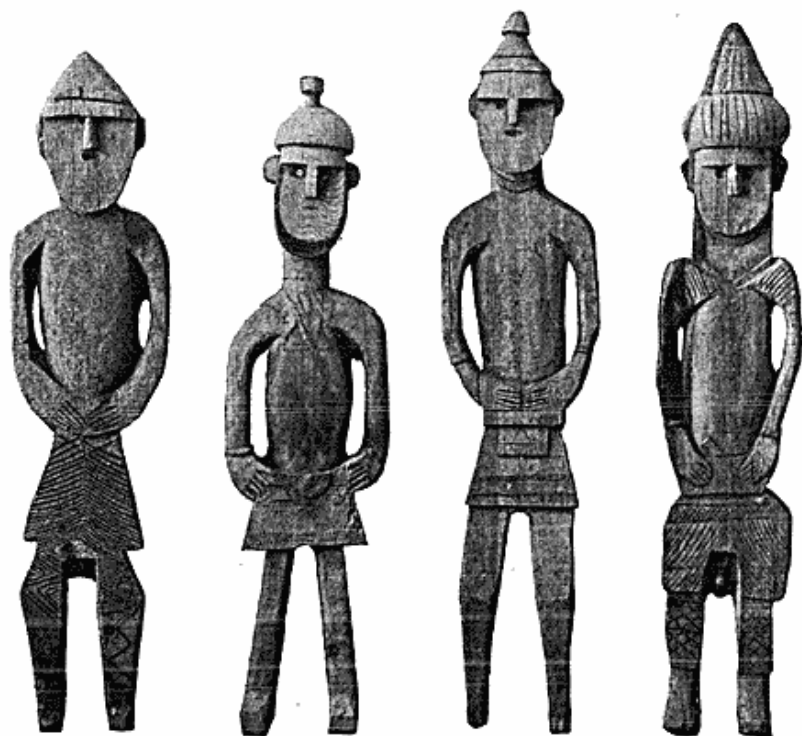

Fig. 3. Legemsstore gravfigurer fra kafirerne i Hindukush.

utilgængelige dele af Hindukush på begge sider af den indisk-afghanske grænse. De afghanske kafirer blev i slutningen af forrige århundrede tvangsomvendt til muhammedanismen, hvorimod de indiske har fastholdt deres gamle naturdyrkelse. Bortset herfra synes dog de førstnævnte at have mest tilbage af deres oprindelige kultur. Et af de træk, som præger denne, er den højt udviklede træskærererkunst, hvorom bl. a. en række store kister og andet bohavede med rig dekoration i kærvesnit afgiver et smukt vidnesbyrd. Som de største sjældenheder må man imidlertid betragte fire legemsstore gravfigurer forestillende afdøde, der ligesom nogle primitive sodtegninger på træplader tilhører den gamle religion (fig. 3). Desuden omfatter samlingen flere fuldstændige mands- og kvindedragter, ejendommeligt formede harper og andre musikinstrumenter, værk-

tøj og redskaber — kort sagt en så fuldstændig repræsentation for kafirkulturen, som den næppe findes i noget andet museum.

I de vestlige udløbere af Hindukush lever en befolkning, de såkaldte chahar aimak („de fire stammer“) med et helt andet præg både racemæssigt og kulturelt end kafirerne. I deres racetype er der en tydelig mongolid islæt, og i levevis er de halvnomader. Også fra dem foreligger der en righoldig samling omfattende både et af de karakteristiske filttelte af centralasiatisk form, teltinventar, dragter o.s. v. Inden for afghanerne i snævrere forstand er endelig de forskellige befolkningslag — bønder, nomader og byboer — repræsenteret både ved dragter, agerbrugsredskaber m. m.; her skal kun fremhæves musikinstrumenterne, som havde Haslund-Christensens særlige interesse.

Efter at have afsluttet sit arbejde blandt kafirerne rejste mag. Siiger først til lepchaerne i Sikkim og derfra til boroerne i Assam, hvor han ligeledes har foretaget omfattende indsamlinger; men af disse var intet hjemkommet ved årets slutning. Et nyt hold af den centralasiatiske ekspedition afrejste omkring nytår til Kashmir under ledelse af dr. Carl Krebs, og selv om ingen etnograf deltager i denne del af ekspeditionen, er der al grund til at håbe, at den også museumsmæssigt vil give godt udbytte.

Fra det egentlige Central-Asien er der kun indkommet nogle enkelte sager: en teskål med tilhørende kapsel fra Turkestan, to små, tibetanske gudebilleder af forgyldt bronze (Mahâcakra? og Yama), et tibetansk tempelmaleri, en magisk dolk og en kranieskål, bægge til den tantristiske tempeltjeneste. Hovedstykket er dog en prægtig, lamaistisk alteropstats af bronze, skænket af selskabet Etnografisk Samlings Venner. Den har form som en oplukkelig lotusblomst, i hvis midte der ses en lille dobbeltfigur forestillende Tibets skyts-gud Mahâkâla og hans çakti. De otte kronblade er både indvendigt og udvendigt prydet med figurgrupper, og hele blomsten bæres af en stængel, mellem hvis bladværk der ses fire andre, små figurer.

For Kinas vedkommende har høsten ikke været så rigelig som i tidligere år; men blandt forøgelserne er der enkelte udmærkede stykker. Hr. Sophus Black har skænket et par løvefigurer af træ, tre andre små træskulpturer, en vifte og en silkebetrukket æske til en mandarinkæde, og fra frk. N. Schjær er modtaget en tobakspibe og en lille elfenbensfigur. Desuden er der ved køb erhvervet en stor, udskåret stol, et røgelsekar af *po shan lu*-type fra Han-dynastiet og to fragmenter af et forgyldt hovedsmykke fra T'ang-perioden. Fra Japan er der indkommet gaver fra fru skibsreder Martin Carl (en

miniature-kakemono og et par sandaler), billedhuggeren Siegfried Wagner (et farvetryk) og fru generalkonsulinde Helen Grut (en lerbuste forestillende en fornem japanerinde, udført 1899 i Tôkyô af den italiensk kunstner Ragusa). Nogle små vandbeholdere til skrivetøjer og et par udskårne knapper (*netsuke*) er indkøbt til museet.

Bagindien er for nyerehvervelsernes vedkommende kun repræsenteret af en porcelænskrukke fra Tonkin og Indonesien af nogle få, men udvalgte stykker: et bronzespejl og en lille, fint udført bronzefigur forestillende den „vordende buddha“ Avalokiteçvara, bægge fra Javas hinduiske periode, samt et ualmindelig smukt vævet lændeskørt fra Lampong-distriktet på Sumatra. Alle disse genstande er erhvervet ved køb. To grammofonplader med javansk musik er skænket af forfatteren E. Wiehe-Winkel.

Endelig er et arabisk røgelsekar og et tyrkisk skrivetøj modtaget fra frk. A. P. Krarups dødsbo.

Amerika.

De omfattende undersøgelser, som museet har iværksat for eskimokulturens vedkommende, og som omtaltes i forrige årsberetning, er blevet fortsat med uformindsket kraft i 1949. De sidste spørgelister, ved hjælp af hvilke den gamle, vestgrønlandske kultur søges oplyst, er affattet og må nu formodes trykt, og museumsinspektør C. L. Vebæk har allerede udrettet et stort og fortjenstfuldt arbejde med at få dem besvaret, hvad der må påskønnes så meget mere, som de arkæologiske udgravninger i nordbobygderne optager størstedelen af hans tid om sommeren. Under hans etnografiske arbejde er det desuden lykkedes ham at erhverve nogle fiskeredskaber (harpunlystre) af en type, der ikke tidligere var kendt fra Syd-Grønland. Det er meningen, at han skal tilbringe de to sidste vintre i Nord-Grønland.

Fra greve Eigil Knuths udgravninger på ekspeditionen til Peary Land er en del fund bragt hjem i sommerens løb; men da undersøgelserne fortsættes og til sin tid kan ventes at kaste nyt lys over eskimoernes vandringsveje i Grønland som helhed, er der ingen grund til at gå nærmere ind på dem endnu. Længere mod syd på østkysten, i egnen om Kong Oscar Fjord, har hr. Børge Hinsch foretaget opmålinger af eskimoiske ruiner og fundet enkelte oldsager, som han tillige med sit skriftlige materiale elskværdigt har overladt museet. Af etnografiske genstande fra Grønland er der modtaget forskellige dragtstykker fra Angmagssalik, indsendt af

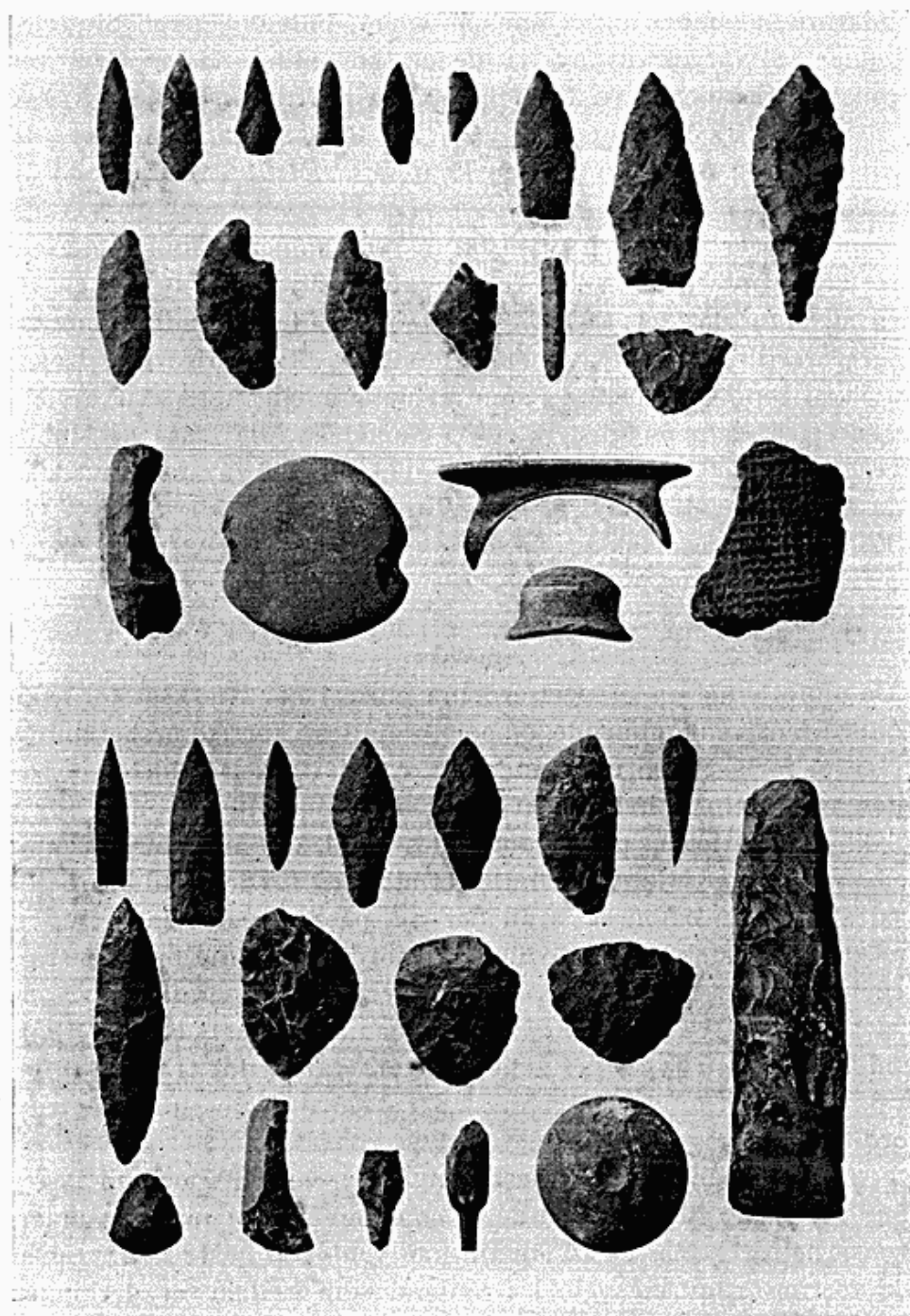

Fig. 4. Palæo-eskimoiske oldsager fra Sydvest-Alaska, foroven fra Chagvan Bay, forneden fra Platinum.

læge Sara Helms, og en fangeblære fra Kraulshavn, skænket af tømrer Fr. Thygesen.

For det amerikanske eskimo-område er det i endnu højere grad

end for Grønlands vedkommende det arkæologiske materiale, der dominerer, takket være de dansk-amerikanske undersøgelser, som det nu i en lang årrække har været muligt at gennemføre med bistand fra Rask-Ørsted Fondet og Dansk Ekspeditionsfond. De umådeligt rige samlinger, bestående af adskillige tusinde numre, fra museumsinspektør Helge Larsens og dr. phil. Erik Holtveds udgravninger i 1948 er nu kommet hjem, og den førstnævnte har udgivet en foreløbig beretning om fundene.¹ Det lykkedes at fastslå tilstede-

Fig. 5. Palæo-eskimoisk stenlampe med indridset menneskeansigt, Platinum.

værelsen af ikke mindre end fem forskellige udviklingsformer af eskimokulturen i det undersøgte område, d. v. s. egnen om Bristol og Kuskowim Bay. Af særlig betydning er opdagelsen af en utvivlsomt palæo-eskimoisk kultur ved bopladsen Platinum. Den fine flintteknik herfra er ganske den samme, som kendes fra Ipiutaq-kulturen ved Point Hope langt nordpå, men tilstedeværelsen af små, ovale stenlamper og af buebor er på den anden side træk, der adskiller den fra Ipiutaq-fundene. Samtidigt peger de talrige sænkesten til fiskegarn o. a. i retning af Aleuterne og stillehavskysten. Noget yngre end Platinum-kulturen er antagelig fundene fra Chagvan og Nanvak Bay. Også her minder flintforarbejdningen om Ipiutaq,

¹) *Archaeological Investigations in Southwestern Alaska*. (American Antiquity, Vol. XV. Menasha 1950).

omend den er noget grovere, og her optræder desuden talrige potteskår, som imidlertid er langt hårdere bændt og i det hele taget af en helt anden type end den senere, yderst grove og tarvelige eskimokeramik fra Alaska (fig. 4—5).

Inden vi forlader eskimoerne, må det endnu nævnes, at Mr. Frank Waskey, Fortuna Ledge, Alaska, har skænket en håndledsbeskytter med Ipiutaq-ornamentik, fundet ved den nu forladte boplads Kgutmut, og dr. phil. fru Marie Hammer et par vanter og sko fra Coppermine River i Canada. Nogle oldsager fra Cook Inlet, Alaska, som stammer fra dr. de Lagunas udgravninger 1930 og i sin tid udlåntes af University Museum, Philadelphia, er ved denne institutions imødekommenhed endeligt overdraget i bytte for arkæologisk materiale fra Vest-Grønland.

Nyerhvervelserne fra det indianske Nord-Amerika kan i righoldighed ikke måle sig med de eskimoiske. To danske farmere, Chr. Ørnbo og Will. Rasmussen, Fennville, Mich., har viist, at de ikke har glemt deres gamle land, og skænket en del stensager fundet i Allegan County, Mich. Det behøver næppe at understreges, at den slags gaver fra landsmænd i det fremmede altid er særligt velkomne. Ved bytte med danske oldsager er der fra en anden dansker, hr. Jul. Rasmussen i Williamson, N.Y., erhvervet en krigskølle, en medicinmandsvifte m. m. fra sioux-indianerne. Yderligere er der modtaget gaver fra hr. Henning Gernsbach (en pilespid), læge Axel Falkenberg Andersen (to stykker pemmikan opløjet på en mark i Alberta, Canada) og løjtnant Knud Clauson-Kaas (en majs-kolbe fra Chaco Canyon, Ariz.).

De eneste nyerhvervelser fra México er nogle typiske potteskår. Derimod er forøgelserne fra Vestindien noget rigeligere, idet forh. plantagebestyrer, inspektør A. Lindeburg har skænket en del oldsager (stenøkser, hankehoveder til lerkar m. m.) fra St. Croix, ligesom tre stenøkser fra samme ø er modtaget fra museets 1. afdeling. Syd-Amerika er i år kun repræsenteret af tre, ganske vist udmærkede stykker, nemlig en træudskæring og et par lerskåle fra det forhistoriske Perú, de sidstnævnte dekoreret i henholdsvis Nazca- og Tiahuanaco-stil.

Afrika.

Skillelinjen mellem Nationalmuseets to afdelinger, Antiksamlingen og Etnografisk Samling, er draget således, at sager fra Ægypten og Vest-Asien, der stammer fra tiden efter islams fremtrængen, tilfalder Etnografisk Samling. I overensstemmelse hermed er der

fra Antiksamlingen overført en stor mængde potteskår fundet ved al-Fustât i Ægypten. Denne by, der i midten af det 7. århundrede blev grundlagt af araberne som en befæstet lejr (al-Fustât = latin: *fossatum*) tæt ved det nuværende Cairo, blev i 1252 fuldstændig lagt øde af mamlûkkerne. På den gamle bytomt er der fundet umådelige mængder af middelalderlig keramik, som har spillet en vis rolle for dateringen, selv om fundet i denne henseende ikke kan måle sig med de tilsvarende fra Sâmarrà i Iraq. Som sammen-

Fig. 6. Ornamenteret skammel fra Bakuba, Congo.

ligningsmateriale med museets øvrige samlinger af islamisk pottemagerkunst har sådanne prøver derfor deres store, videnskabelige værdi.

Fra det moderne Ægypten hidrører en lille beholder til hashish, skænket af fru skibsreder Martin Carl, nogle klædningsstykker foræret af læge I. C. Poulsen samt tre vægtæpper, der er en gave fra fru proprietær Hostrup-Schultz. Enkelte stykker, formodentlig fra Kordofan, er modtaget fra landsdommer fru Elisa Ussings dødsbo, og en krumsabel af ætiopisk type er købt til museet.

Den eneste større nyervervelse fra det „sorte“ Afrika er en samling på næsten 60 numre fra stammerne bakete, bakuti og bakuba i Belgisk Congo. Som helhed er disse sager af fortræffelig kvalitet, som det f. eks. vil fremgå af fig. 6, der viser en smukt udskåret skammel fra bakuba. Fremhæves må også adskillige lerkar fra bakuba. Pottemagerkunsten i Congo er langt fra ringe udviklet; men på grund af produkternes skrøbelighed hører de til de ting, der forholdsvis sjældent bringes hjem. Af indkøb fra Congo skal i øvrigt

kun nævnes et karakteristisk pibehoved af ler fra bakongo-stammen og et hårsmykke, antagelig fra mangbetu.

Kulturen på Guinea Kysten er nær beslægtet med Congos. Den er i år kun repræsenteret af nogle enkelte stykker. Ved køb er der erhvervet en guldvægt fra ashanti, en „klangstav“ fra yoruba eller dahomey og et stort tøjstykke dekoreret med voksfarvning, den ejendommelige metode, der er så velkendt fra Indonesien under navnet batik, men som mærkeligt nok genfindes visse steder i Vest-Afrika. Gaver fra samme område er indkommet fra skibsreder C. R. Andréen (en taburet fra Senegal) og fra museets trofaste ven, hr. Axel V. Johnsen, Bathurst (en høvdingekaftan fra Gambia). På en højst mærkelig måde er museet desuden kommet i besiddelse af en trækano fra disse egne, idet den af søpolitiet er fundet drivende i Øresund, hvor den antagelig er skyllet over bord fra et skib.

Museets ret beskedne samling fra Madagascar er blevet forøget med enkelte stykker, skænket af hr. og fru Raft Henriksen. Fra Øst-Afrika, som de to foregående år har fået så stor tilvækst fra de danske zoologiske ekspeditioner til dette område, er der derimod i år kun indkommet et par stråbakker fra Ruanda som gave fra malerinden fru Ulla Haakø.

Avstralien.

Avstralien og Oceanien hører til de fjærne egne på jordkloden, hvor kun forholdsvis få danske færdes — i hvert fald har deres virksomhed ikke sat sig dybere spor i museets bestand, når bortses fra sådanne ekspeditioner som „Galathea“s verdensomsejling for hundrede år siden og „Monsunen“s togt 1933—34. Forhåbentlig vil den nærmeste fremtid i nogen grad råde bod på dette forhold. Hr. Axel Bojsen-Møller, „Monsunen“s leder, har i 1949 foretaget en ny rejse til Ny Guinea, og det er museets håb at kunne erhverve den værdifulde samling, som han har hjembragt fra denne færd, ligesom man måske tør vente, at den store, danske dybhavskspedition, der skal lægge ud i 1950, under sit ophold i Oceanien vil kunne yde værdifuld støtte.

Imidlertid er det lykkedes at knytte en værdifuld forbindelse med den arkæologiske afdeling af universitetet i Sydney, N.S.W., som i bytte for danske oldsager og potteskår fra Hama har sendt c. 204 stensager samt enkelte etnografiske stykker fra Avstralien og Tasmanien. Nogle stensager fra det sidstnævnte sted er desuden udvekslet med danske oldsager i samarbejde med Mr. E. Tucker, England.

Evropa.

Det ligger uden for Etnografisk Samlings opgave at give et fuldstændigt udtryk for europæisk folkekultur. At lapperne som det eneste tidligere naturfolk i vor verdensdel falder inden for museets rammer, siger ganske vist sig selv; men derudover må det fortrinsvis være lævn fra egentlig primitive kulturtilstande, som man søger at illustrere. Desværre er der endnu meget langt igen, før dette mål er nået, og det gør selvfølgelig ikke forholdene bedre, at næsten hele den europæiske afdeling bortset fra den lappiske er nedpakket på grund af den stadig mere følelige pladsmangel. Det er da også kun få forøgelser, der er sket for Europas vedkommende. Et gammelt, lappisk nålehus er erhvervet ved køb, og det samme gælder en sølvbroderet, russisk kofte. Andre russiske genstande, bl. a. helgenbilleder, kors m. m., er modtaget fra frk. A. P. Krarups dødsbo. Fra Jugoslavien stammer en rok til at bære i bæltet og et par strømpe-skafter, skænket henholdsvis af arkitekt, dr. phil. Ejnar Dyggve og fru arkitekt Bodil Ludvigsen, og en græsk ten er overdraget af Antiksamlingen.

I disse årsberetninger er det naturligt at lægge hovedvægten på samlingernes vækst og i det hele taget den side af museets virksomhed, der vender ud mod en større almenhed. Glemmes må det dog ikke, at den ikke mindst vigtige del af dets arbejde består i den videnskabelige udnyttelse af materialet. Så store forøgelser, som der er indkommet i 1949, og som der efter alt at dømme også kan ventes i 1950, vil selvfølgelig aldrig kunne være regelen; men selv om der skulle komme år, hvor tilvæksten er af ringere omfang, ligger museet ikke hen som et gemmested for døde skatte. I de år er det nemlig, at bearbejdelsen foregår — den bearbejdelse, der skal yde sit bidrag til forståelsen af menneskehedens fælles adelsmærke: kulturen på alle dens udviklingstrin og i alle dens former.
